

Nagyváradai Estilap

Szerkesztőség :
Károly herceg-utca 6. sz.

Szerkesztésért felelős :
MARTON MANO
főszerkesztő

X. évfolyam
112. szám

Kiadóhivatal :
HEGEDŰS HIRLAPIRODA
Bul. Reg. Ferdinand

Oradea—Nagyvárad
Szombat, 1928. május 19.

Jön az új pénz !

Most már kétségtelen, hogy néhány hét múlva új pénzünk lesz. Még nem tudjuk, hogy fogják hívni, nem ismerjük a ropogós bankjegyek színét, nagyságát és értékét és azt sem tudjuk biztosan, milyen külsejük lesz a csengő aranyoknak, az izléses ezüstpénzeknek és az ugynevezett „apropénz”-nek, amelyet már annyira elszoktunk, hogy szinte nem is ismerjük. Az új pénz azonban már jön, teljes bizonyossággal. A nagy kölcsön, majdnem egy esztendeig tartó emberfeletti fáradozás után valószínűsége ténnyé vált és most már csak a törvényhozási szankció hiányzik ahhoz, hogy az új pénz forgalomba kerüljön.

Több pénzünk lesz-e ha új pénzünk lesz? Ez nagy probléma, amire az első pillanathon nem is lehet válaszolni. Mert a több pénzt ne úgy tessék érteni, hogy nagyobb csomó bankjegy marad a zsebünkben.

Az bizonyos ugyanis, hogy a nagy számoktól végtelenen el kell szoknunk, el kell hagyni a nullákat és le kell mérsékelni a túlzáshoz szokott fantáziánkat. Kisebb csomó pénzünk lesz, az bizonyos. De a kérdés az, hogy a szorzás és osztás után az átváltott pénzünk fog-e annyit érni, mint a mostani értéktelen? Más szóval, nem lesz-e drágább az élet, mint eddig?

Összintén szólva, eltekintve a stabilizáció nagy gazdasági jelentőségétől, a fogyasztó közönséget az új bankjegy ebből a szempontból érdekli a legjobban. Mert a külföldi tapasztalatok azt mutatták, hogy az új

stabilizációs bankjegyek mindenütt megdrágították az életet.

Reméljük, hogy erre nálunk nem kerül a sor, mert a drágaság már előre is megkezdődött és nincs szükség újabb áremelésre.

Fogadjuk el azt a valószínűnek látszó verziót, hogy

huszonöt lejt fognak követelni egy darab új pénzegységért, amelyet talán Romanulnak fognak nevezni.

A kiszámítás nagyon egyszerű és nagyon kényelmes lesz.

Mindennek az árát meg

kell szorozni néggyel és el kell hagyni két nullát, — akkor kijön az új érték.

A Romanulnál lesz kisebb pénz egység is, mai huszonöt baniért egy arany banit fognak fizetni.

Egy skatulya gyufa, aminek az ára ma két lej, nyolc arany baniba fog kerülni. Talán ez lesz a legkisebb pénzegység, mert a mai viszonyok között egy lejért ugyszólván semmit sem lehet vásárolni. Ugyanennyibe kerül egy darab péksütemény is. Egy banit fog érni a mai huszonöt banis segélybéllyeg.

Meg kell szokni tehát a kis számokat. Az a tisztviselő, aki eddig azzal büszkélkedett, hogy havi hateret lejt keresett, rá fog jönni arra, hogy kétszáz-negyven Romanul tud összedolgozni egy hónap keserves munkájával. Viszont egy szobás, konyhás lakásnak mai tizenkétezer lej bére négyszáznolcvan Romanul lesz.

Nagyban és egészében

minden kétszerannyiba fog kerülni, mint a békében. A háboru előtt egy doboz gyufa, vagy egy kiló négy fillér volt, most nyolc arany bani.

Ez megfelel a drágasági index-

nek is, mert az index szám jelenleg 53,60,

tehát valamivel több, mint a mai lei ötvenszerese és kétszer annyi, mint a házonötszöröse, ami a beváltási érték.

Nagyobb arányu eltolódás csak a ruhaneműeknél, textil és selyemárúknál mutatkozik, — mert ezeknek az ára a békebeli mértékhez képest kétszeres, sőt háromszoros is lesz.

Mindez természetesen csak abban az esetben lesz így, ha nem növekszik nagyobb mértékben a drágaság, mint eddig, amitől pedig a pesszimista közgazdászok nagyon is alaposan tartanak.

Száztíz méterre a katasztrófális tűzvésztől

A veszedelem most sokkal nagyobb, mint a legutóbbi robbanáskor volt

Ploestiből táviratozzák:

A Moreni tűzkatasztrófa fokozódó erővel terjed tovább. Az Astra Romana 298-as számú szondája hihetetlen hevességgel ég. A gáz 250 atmoszféra nyomással tódul ki belőle és naponta fantasztikus mennyiség pusztul el. Szakértők véleménye szerint

kétmillió köbméter gáz ment tönkre már eddig is. Állandó veszély fenyegeti az egész környéket és még mindig meg sem lehet közelíteni a veszélyeztetett területeket.

A hatalmas lánggal lobogó szonda körül háromszázötven sugarú körzetben szigorú csendőrkordon állja mindenki az útját. Már hat nap óta permanens szolgálatot végez egy csendőrszázad, teljesen felszerelve mindenféle eszközökkel, köztük szerekkel, orvosokkal és segélyhelylyel,

éppen úgy, mint egy ütközet alatt. Készen állanak arra, hogy netalán valami nagyobb szerencsétlenség esetén segélyt nyújtsanak a katasztrófa újabb áldozatának.

A munkások százai aszbeszt-ruhába öltözve és gáz-álarcokkal ellátva dolgoznak a közelben és azokat a szondákat igyekeznek megmenteni, amelyek legközvetlenebbül veszélyeztetve

vannak. Valóságos hősök ezek a munkások, akik a kibíratatlan hőség, füst és szag ellenére, életük kockáztatásával dacolva a veszedelmekkel, dolgoznak a katasztrófa közelében.

Nagyon sok mérnök van a helyszínen felszerelve vegyszereti anyagokkal, kísérleteket folytatnak a legnagyobb veszedelem közepete is

és minden lehetőséget elkövetnek, hogy a mentési munkálatokat meghatározott irányban eredményessé tegyék.

A speciális mérnökök a lehetőség szerint a „tunel” rendszer szerint meg akarnak győződni arról, hogy a tűz milyen irányban terjed és már megállapították, hogy a mostani veszedelem egészen más természetű, mint az, amely két esztendővel ezelőtt pusztította el ugyanezt a vidéket. Most Moreni környékét sokkal súlyosabban fenyegeti a veszedelem.

A munkások földalatti folyókat (tunelkeket) ásna kétszáz méternyire az égő szondához.

Ezt a munkát azonban nem lehet befejezni három héten belül és így nagyon kétséges, mikor és miképpen tudják még a föld alatt is megközelíteni a tűz gócpontját.

Ebben a pillanatban teljesen

kizártnak látszik mindenféle közvetlen beavatkozás.

Körülbelül száztíz méter távolságban a legkülső szondához néhány ember dolgozik. — Ezen a helyen gyülekeznek a hatóságok vezetői és az újságírók is, akik között már sok külföldi is látható. Azt állítják, hogy ez a hely már nem veszélyes és még dohányozni is szabad.

Mindennek dacára a veszedelem közelsége visszatükröződik az arcokon. Csak suttogva mernek beszélni és a kért felvilágosításokat gyorsan és tömören adják meg, mintha attól tartanának, hogy minden pillanatban változhatik a helyzet.

Az egyik újságíró szóba ereszkedik egy aszbeszt-ruhájú munkással, aki leveti magáról a gáz álarcot és homlokáról verejtékekben csorog az izzadság.

— Igaz-e az, — kérdi az újságíró, — hogy a legutóbbi tűz nagyobb volt mint a mostani?

— Szó sincs róla, — válaszol a munkás, — ma este a tűz hevesebb volt, mint bármikor.

— Mégis azt mondják, hogy egészen tizenöt kilométerig el-látszott akkor a tűz és négyszáz méterig sem lehetett megközelíteni. Több turista már ki

is rándult akkor a veszélyeztetett helyekre.

—Ez csak szóbeszéd uram. Kik mondják ezt? Ujságírók?

— Igen, mi is azok vagyunk.

— Akkor nagyon jól van. — Menjen haza uram és írja meg amit látott. Bizonyos, hogy odahaza nem fogják irigyelni a mi helyzetünket.

Berlinben tanult
legújabb módszer szerint
fest és vegyileg tisztít
Végh 541-4
Fővételi üzlet: Str. Vlahuta 2.

Ráncok, szeplők eltüntetése
miltesserek, anyajegyek eltávolítása. Villanyos fogókúrák. Hajápolás, orregyenesítés. — Arcmasszázs, kéz- és lábszépítés és mindennemű szépség-hibák megszüntetése

Dr. Jeremiás és Dr. Benedek
kozmetikai intézet.
Nic. Jorga (Zöldfa)-utca 1. l. em.
Rendelés egész nap.

Ha nincs pénze,
akkor is jól ruházkozhatik,

mert készítik méret szerint felelősségmellett a legfinomabb angol kelmékből női kabátot, férfi öltönyt és felöltőket, nagy választék van férfi és női szövetekben. Selymek, pouplinok, damastok, zellfirek, vásznak, sifonok, batistok, opálók, francia gyapjú divatdelaineek, paplankésznyári flanel takarók. Minden beszerezhető a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett 5 hó vagy 20 heti lefizetésre a legolcsóbb árk mellett. Kérem, hogy látogassa meg üzletemet és győződjön meg előnyös kiszolgálásomról.

Teljes tisztelettel:
Rottenberg Márton cég
Nic. Jorga (Zöldfa)-utca 15.

Bútorok
nagyban és kicsinyben minden elmozdítható árban elárusítottnak
Ebédő, háló, úri szobák és hajlított áruk csak rövid ideig
Büchler-nél
Cuza Voda (Szacsavay)-utca 11.

Mi lesz a parlament rendkívüli ülésén?

Feltétlenül ratifikálják a kölcsönszerződést

Bukarestből táviratozzák: A külföldi kölcsön most már kétségtelenül létrejött és a parlamentet június 2-ára rendkívüli ülésre hívták össze, amelyen a kölcsönszerződést ratifikálni fogják.

A kölcsönszerződést Vintila Bratianu a régenstanács elé terjeszti és nagyon valószínű, hogy

ezzel egyidejűleg a kölcsön egyik legeredményesebb munkása, Victor Antonescu mint pénzügyminiszter lép be a kormányba.

A kölcsön az állítólagos politikai krízist a legteljesebb mértékben befolyásolta úgy, hogy most

minden egyelőre a régiben marad és legfeljebb csak az ősszel kerülhetnek belpolitikai problémák a felszínre.

Politikai körökben hírvil adják, hogy a parlament rendkívüli ülésén a nemzeti-paraszt-párt megjelenik a képviselő-

házban, azért, hogy

a kölcsön tárgyaláson részt vegyen és érvényt szerezzen a gyulafehérvári határozat hetedik pontjának, — amely szerint az ellenzék harcolni köteles a külföldi kölcsön ellen.

A kormánykörökből származó tudósítások szerint a minisztérium bizik abban, hogy akár résztvesznek a nemzeti-parasztpártiak az ülésen, akár nem, június másodikán feltétlenül ratifikálni fogják a kölcsön szerződést.

Lehetséges, hogy a nemzeti-parasztpárt az ülésen élénk ellenállást fog tanúsítani, de a kormány ezt nem veszi komolyan az elért nagy pénzügyi sikerrel szemben. Bratianu Vintila mégis figyelmeztetni fogja a nemzeti-parasztpártot az intranzigens álláspont súlyos következményeire. Azt hiszik azonban, hogy a külföldi kölcsönt a parlamentben az ellenzék nélkül fogják a liberálisok megszavazni.

A miniszterelnök hivatalosan bejelenti a stabilizációt és a külföldi kölcsön megkötését

Bratianu Vintila miniszterelnök tegnap délután a liberális pártban nagy expozé tartott. A miniszterelnök hangsúlyozta, hogy a konszolidáció munkáját folytatni fogja. A parlament jövő ülésszakán a törvényhozás elé kerülnek az állami szervek működéséről és a központi szervek működéséről szóló törvényjavaslatok. Tárgyalni fog a parlament a nemzetvédelem reformjainak szervezéséről, a gazdasági újjáépítésről, a vámtarifareviziójáról, az ipar és

mezőgazdaság védelméről, az utak javításáról, a munka kódexéről és a könyvelési törvény revíziójáról.

Hivatalosan bejelentette a miniszterelnök, hogy a parlamentet rendkívüli ülésre hívják össze, amely elintézi a stabilizációt és a külföldi kölcsön megszerzéséhez szükséges javaslatokat.

Románia harcolni fog elengedéseinek rágalmozó hadjáratával szemben.

A miniszterelnök bejelentette, hogy a stabilizáció és a kölcsön létrejött.

Sajnálja, hogy a nemzeti-parasztpárt nem tudott hozzájárulni az állam megszervezéséhez s a konszolidációnak nagy munkájához. Kéri a párt tagjait, fejtessen ki kellő propagandát a néptömeg között.

A legkategorikusabban megcáfolta a miniszterelnök azt a hírt, amely szerint le akar mondani a kormányelnökségről.

Az értekezlet nagy lelkesedéssel ért véget.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Péntek: Cyrano de Bergerac, Petróczy Aliz és Tóth Elek felléptével. Sorozat szám 157.

Szombat délután 4 órakor: A legkisebbik Horváth lány. Sorozat szám 158.

Szombat este fél 9 órakor: Dybuk, drámai ujdonság. Bemutató. Sorozat szám 159.

Vasárnap délután 3 órakor: Nani, mérsékelt helyárrakkal. Sorozat szám 160.

Vasárnap este fél 9 órakor: Dybuk. Sorozat szám 161.

— Ma este Cyrano de Bergerac, Petróczy Aliz és Tóth Elek vendégfelléptével lesz a színház műsora.

— Legkisebbik Horváth lány, mérsékelt helyárrakkal. Szombaton délután 4 órai kezdettel a Legkisebbik Horváth lány. Zerkovitz operett lesz műsoron. Kondor Ibolyával a címzerepben. Kertész Manci és Székely Klári játszik most is a másik két Horváth lányt.

— A Dybuk bemutatója. Érdekes, látványos, megrázó premier lesz a színháznak szombaton este, amikor a Dybuk című világhírű zsidó tárgyú, kabbalistikus legenda kerül előadásra. A prózai együttes legjobbjai viszik sikerre ezt a világhíres darabot. A Dybuk nagy érdeklődéssel várt bemutatója szombaton este lesz s utána vasárnap este ismétli meg a színház.

— A Nani, mérsékelt helyárrakkal. Vasárnap délután 3 órai kezdettel a Nani népszínmű lesz műsoron, mérsékelt helyárrakkal és a jubiláns Stoll Béla felléptével.

Szövetek, vásznak, sifonok, damast- és kelengyeárak legjobb minőségben, eredeti gyári áron, kedvezményes üzleti feltételekkel csakis

TEXTIL CENTRALA
gyári lerakatban
Bul. Reg. Ferdinand 18.

Mozgószínházak műsora

Filmpalace
Sas-palota

Ma 5, 7 és 9 órakor
utoljára

D'Knock

A betegcsináló orvos

A legszellemesebb francia vígjáték

Holnap először

Ramper

A főszerepben:
Paul Wegenerrel

Kedvezményes és szabadjegyek
nem érvényesek

Heyman-Szinkör

5, 7 és 9 órakor

Beecher Stowe világhírű regénye

Tomás bátya
Kunghója

Izgalmas film a néger rabszolga-kereskedelemből

Margareta Fischer, Georg Sigman
James B. Lowe

Rendés helyárrakkal

Kedvezményes jegyek nem
érvényesek

Vasárnapi matiné:

Istenek, emberek, állatok

Apolló-Filmszínház

Ma, pénteken 5, 7 és 9 órakor

Szélimán
herceg

Dekobra filmregénye

10 felvonásban.

A főszerepben: Olaf Fjord

Este 9 órakor:

Steinhardt
társulatának

bucsu előadása

olcsó helyárrak mellett.

Végig a legyőzött Németországon...

Frankfurt és Köln között — Az I. G. Farbe — A Rajna — A várak és a Loreley — A Dóm és a Pressa

A legyőzött Németország e vidéki városának: Majna-Frankfurtnak (ne tessék nevetérenesen, halálisan, sőt életveszélyesen komoly dolog ez a legyőzött) pályaudvarán, — melynél nagyobb, impozánsabb vasúti stáció alig van a világon — hétszáz személyvonat fordul meg naponta. Így aztán egy-egy vonat indulása semmi különösebb emóciót nem kelt — háromszázötven pár szerelvény között. Zajtalanul átgördültünk mi is, a kölni D-Zug; jobbról-balról helyi vonatok és nemzetközi L-Zugok pattogtak velünk versenyt, vagy áruszkoltak szembe. Az elegáns villákat, a háromszöges bomzszu ódon házakat gyárkémények váltották fel és tíz perc sem telt el, már Hóchstben pihent mozdonyunk egy pillanatra, a vegyigyárak világhírű városában.

Fogalmak nyernek itt való formát, — fogalmak, — amelyek beleedződtek modern civilizációnk tudatába, — talán mindennél előbbrevalóan: Meister Lucius, amely előtt hódolattal áll meg a vegyész, az orvos, a szenvedő beteg; vagy a másik fogalom: Interessengemeinschaft der Farbenindustrie, a legfélelmetesebb tröszt, amelynek csapjai Newyorkot és Londont is szorongatják már és amelyre nap-nap után tisztelettel és remegő izgalommal gondol a tözsde embere: mert az „I. G. Farbe”-papirhoz igazodnak az árfolyamok! Ezerkétszázötven millió márka (ötvenmilliárd lej) az I. G. Farbenindustrie alaptőkéje és százezreknek ad kenyeret, vegyi gyártmányok ezreit hozza forgalomba. Ma Anglia Dye-stuff Corporation-jával lép szövetségre, hogy Amerika vegyipara ellen felvegye a harcot, holnap az Újvilág ipari frontját bontja meg úgy, hogy a maga oldalára állít néhány száz gyárat az Óceánon túl, — és ugyanakkor letörli Európa műselyemárait, mert laboratóriumai — (megannyi boszorkánykonyha, ahol mindig forr valami új és szenzációs, — a műselyem készítés új módjára jönnek rá.

A legyőzött Németországban...

Csak egy perc... és már újból fut a D.-vonat. Ciszternavagonok, ezrei állnak sorfalat, amerre elrohanunk és a háttérben gyárkémények silbakolnak, míg itt-ott gyönyörű ozsvetés hullámozik a hűvös tavaszi szélben. „Ada-Ada” integetnek aranyos betűk egy távoli óriás gyárkéményről, aztán „kis”-állomások, néhány tucat sinpár-

ral, a háttérben finom vendéglőkkel. Kertek, parkok, gesztenyefák virágban. Autók kergetőznek az országúton és merész biciklisták felveszik velük a versenyt. Wiesbaden... csak pár pillanat volt a pályaház üvegcsarnoka alatt... Pazarul szép nyaralók, hotelek, karsu, elegáns nők, színes napernyőkkel... Eltvile... kis házak, szűk utcák, gyümölcsösök hosszú sora, ahol lázasan forgatják a földet. De ha unod már a tájat, vagy ha belefáradt már szemed a gyárkéményekbe, ciszternákba, megrakott vagonokba, ósdi és modern házakba, zöld vetésbe, — akkor nyugtasd meg kicsit a fülkében, az ülés felett, a Bräuok kiáltó

gyázz-ban tartott karókkal, milliós glédába sorakoznak a hegyoldalon és békésen őrzik az öreg Rajna útját. A tulsó parton megint csak vonatok, autók, régi házikók, új szállópaloták, gyárak, alagutak és gőzdaruk — mintha az egész partvidéket egyetlen várossá fogná össze a százkilométeres sebességű D.-vonat! és Sooneck vára, Trechtlinghausen fölött komor megnyugvással az idők megfellebbezhetetlen ítéletében, — néz le a karsu gőzökre, amelyek gyöngéden szántják a Rajna vizét, míg zászlajukat simogatja az esti szél... Gutenfels vára, Caub fölött csak homályos emlék; távolabb, szemben, kis szigetről Pfalzgrafenstein ötszögletű tornya tekint felfelé, Bacharach városára. És egyszerre a máracsir betegének „ördögtánca” táncol előttünk, mert „hűvös a levegő, esteledik...” és a másfél száz méteres szikla, amely büszkén nézegeti magát a viz tükrében, talán mindegyikünk

nale Partei. Deutschvölkische Partei és Westarp gróf és Reventlow gróf és Freytagh-Loringhoven professzor a nevük — ezekre a Loreleyokra nem igen hallgat már hatvanmillió ember. Hajdan ez volt a jelszó: „L'empire — c'est la paix.” Ma: a köztársaság jelenti a békét és a demokráciát és ami ennél is több: a munkát. Itt — minden ember, gép, föld, víz és ég ordítja a jelszót: dolgozni kell, nem leher a győzelem gyümölcseiből elni.

Mert Németország legyőzött állam...

Isteni szeszélyes összevisszaságban élnek itt egymás mellett a várromok, a roppant gyár kémények, az antennák, a villamoskocsik, rozstáblák és gyümölcsösök, vendégladók, fantasztikus vékonyan, karsun épített templomok édes kis árkaos házak, talán valahol Lorchhausenben villák és tiszta, izléses munkaházak, hajók és kis szigetek. Gyalog

reklámjain, vagy még inkább a Deutsche Bank feketesasos díszbetűs, kis hirdetőtábláján, amely fejedbe veri, hogy a bank alaptőkéje, a tartalékokkal együtt 1927-ben, kétszázhuszonhét és fél millió márka volt...

De Németország — legyőzött ország...

Tulságosan azért nem szabad morfondírozni, nem szabad a gazdasági realitások sarki fényét bámulni, mert különben elszabadítja az ember a romantika szemmel látható valóságait. Itt már a Rajna csillog előttünk, — le Rhin, der Vater Rhein, Rheims — vagy, amit akartok, — két nép közt évszázados gyűlölet forrása. Magának, a francia nacionalizmusnak Barrés; követeli Tacitusra hivatkozva (Germanni trans Rhenum...) sóhajtozik feléje még most is Poincaré, ha Elzászban jár; „itt dől el Európa sorsa” „az európai népek testvériségének szimbóluma” s így tovább röpködnek a jelszavak a Rajna körül — és még szerencse, hogy most már csak a jelszavak! A hekatombákról, amelyeket érte, Érte áldoztak évszázadok alatt, a Rajnának nek kell tudnia; nyugodtan hömpölyöghet tovább sorsa: a tenger felé. Szőlőtőkék, vi-

Loreleyának képét kelti fel, hogy olyan hallgatók letünk, mi, Rajnavonat hangos utasai? Mert nemcsak a rajnai hajós tudja már, hogy csónakja összeszuszódik a kegyetlen szinten, ha a Loreley dalára hallgat: hiszen mindnyájan lehetünk magából jövő szölamok félrevezetettjei, hajótöröttjei és itt hatvanmillió embert ejtett végzetes kísértésbe másfélévtizeddel ezelőtt Loreleyok éneke...

Igy lett Németországból, legyőzött ország...

Ehrenfels vára, Gutenfels vára, a liebenstein-i és sterrenbergi romok, Falkenburg, Schönbürg, Königsstuhl és Stolzenfels — és ki győzné elsorolni a letűnt századok sok lézengő ritterének megannyi sasfészékét!

Az emberi léleknek micsoda titokzatos Loreley-dalai vitték őket a pusztulás felé! És évszázadok multán a faji pszichének milyen primitív ösztönei énekeltek e lézengő ritterek késői utódaival a „wundersame, gewaltige Melodei”-t, mely hatvanmillió ember hajóját a világtörténelem sziklájára sodorta?! A halottak betöltik öt világrész temetőit, de, akik a naufragiumot túlélték, azok ma már minden eddiginél hatalmasabb, biztosabb hajón törnek előre világtörténelmi rendeltetésük felé. És a Loreleyokra — akik még mindig vannak és akikből, úgy látszik, mindig is lesz (ha nem is aranyszőke démonok), hanem Hugenberg-sajtó, Deutschnatio-

bejárni: minden lépés egy-egy élmény volna. Így D.vonaton már nyakunkon a cél: északnyugat felé két keskeny háromszög a szürkés esti égbolton...

... Aztán — mint a Keleten kenyeret és sót — úgy itt Colonia városának kapujánál mint ha rengeteg csucsives, kőcsipkével pazarul borított két tornvának transzcendens szépségeit nyujtaná az „degennek a város legfőbb ura: a Dóm. És mé grá sem futott a vonat a deutzi roppant Hohenzollern-hidra, a kathedrális csodálatába istenes szépségekre éhező lelkek még jobban beleéhezett, a városból még mit sem néztél meg... lent a töltés alatt a Rajna jobbpartján a „Pressa” épületszörnnyetegeinek sokméterablakain káprázik szemed a fehér villanyfényorgia láttán. A három kilométeres épületsorból kinyulik a 85 méteres torony, amelynek körbeforgó lámpája, piros zászlókra vetíti a fényt. Fehér „P” betű és a kölni Dómban megnyugvó Gáspár-Menyhért-Boldizsár hármass aranykoronája a cimer ezeken a lobogókon. És a balpartól idefutó vonatok, villamosok, autók zaját elnyomja a „Pressa” épületsorán dolgozó ezernyi ember és gép munkájának üteme, hogy ez az egész teremő mozgás harmonikusan beleolvadjon hatvan millió ember alkotó tett-készségébe, amely sohasem szunnvad...

Mert Németország legyőzött ország...

Erdős Iván.

MOZI

AZ APOLLÓ MOZGÓ MŰSORA:

Péntek 5 és 7 órákor: Szélmán herceg. Dekobra filmregénye 10. felv. A főszerepben Olaf Fjord.

Péntek 9 órákor: Steinhardt társulatának bucsuelőadása, olcsó helyárak mellett.

Szombat, 3, 5, 7 és 9 órákor: Szélmán herceg. Dekobra filmregénye 10. felv.

Vasárnap d. e. 11 órákor: Kettős slágerfilm-műsor: A 13-as bérkocsi és Aki mer, az nyer. 10 lejes helyárak mellett.

Jön: André Cornelis, a francia filmművészet remeke.

A FILMPALACE MŰSORA:

Péntek 5, 7 és 9 órákor utoljára: „Dr. Knock”, a betegcsináló orvos.

Szombat 3, 5, 7 és 9 órákor: a „Ramper” című monumentális film bemutatója. A főszerepben Paul Wegener. Kedvezményes és szabadjegyek nem érvényesek.

Vasárnap d. e. 11 órákor: a „Bohéme”, Puccini operája, a főszerepben John Gilbert és Lilian Gisch.

Vasárnap d. u. 3, 5, 7 és 9 órákor: „Ramper”.

Hétfő: „Ramper”.

Kedd: „Ramper”.

HEYMAN SZINKÖR

Péntek 5, 7 és 9 órákor: Nagy sláger premier. Becher Stowe világhírű regénye filmen: Tamás bátya kunyhója. 10 nagy felvonásban.

Szombat 3, 5, 7 és 9 órákor: Tamás bátya kunyhója.

Vasárnap d. e. 11 órákor: Matiné. Istenek, emberek, állatok. Ligeti Maca főlépte.

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor: Tamás bátya kunyhója.

Hétfő 5, 7 és 9 órákor: Tamás bátya kunyhója.

Nyersselyem

minden színben L. 108

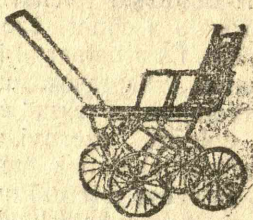
Franciamosó delainek L. 37

Mélyen leszállított árban

Leitner Márton rt.-nál

Gyermek-kocsik

külföldi finom gyártmány

Raphatók 323-1

KALENDA

cégnél részletre is

A korzó ideje alatt biciklisták nem járhatnak a főútcán

Puticiu Traian rendőrprefektus gyors és erélyes intézkedése

A Nagyváradi Estilap tegnapi előtti számában föl hívtuk a rendőrprefektus figyelmét azokra az egyre veszedelmesebb mérveket öltő közlekedésügyi állapotokra, amelyek a város főútcán napról-napra tapasztalhatók. Különösen a biciklisták túlkapásait emeltük ki és a rendőrprefektus egy korábban tett nyilatkozatára való hivatkozással kértük, hogy kezdjék el végre a fő-utca tehermentesítését.

Dr. Puticiu Traian prefektus, megértéssel fogadta az Estilap ez ügyben elfoglalt álláspontját. Cikklünk megjelenése után még 24 óra sem telt el és már tegnap örömmel tapasztalhatta velünk együtt a többi sokezer gyalogjáró, hogy a fő-utcának legveszedelmesebb szakaszán a Hitelbank épületétől egészen a pénzügyigazgatóság palotájáig

dél előtt 11-től 1 óráig, továbbá este 7-től egész 9-ig, tehát a korzó ideje alatt

kerékpárosok nem közlekedhettek.

Megnyugvással fogadjuk a prefektus gyors és praktikus intézkedését, bár véleményünk szerint a fő-utcának ezen a

szakaszán, — ahol egymás hegyén-hátán rohannak az autók, konflisok, villamosok és motorkerékpárosok,

egyszer s mindenkorra el lehetne tiltani a biciklistákat.

Ezt különösen tapasztaltuk a korzó ideje alatt, amikor egyetlen kerékpárost sem lehetett az utvonálnak ezen a szakaszán látni. Egész rendesen bonyolódott le a forgalom. A tilalmi idő letelte után aztán egyszerre csak újból meglepték a biciklisták a fő-utcát és még erőteljesebb száguldozással használták ki a hatóságilag engedélyezett alkalmat.

A kérdést meg lehetne úgy oldani, hogy kivételes esetekben (postás, táviratkihordó, nagyobb vállalat pénzbeszedője és hivatalos személyek részére) a rendőrség adna speciális engedélyt erre az utca-szakaszra való kerékpárközlekedésre is, de azokat, akik csak privát szórakozásból vonulnak fel biciklivel a fő-utcára, nemcsak a korzó ideje alatt, hanem egész napra eltíltanák az itten való közlekedéstől. Biztosak vagyunk felőle, hogy egy ilyen intézkedéssel a fő-utca hamarosan visszanyeri normális forgalmát.

Sofi, - a skorpió titokzatos nyomai...

AZ ESTILAP REGÉNYE (67)

Írta: SAX ROHMER

Malet Charles megszünt létezni!

IV.

Találkozom egy régi ismerőssel

— Szemben dr. Stuart lakásával, a sarkon állott egy „kiadó vagy eladó” ház. A közvetítőtől — kinek nevét a hirdetési lapról tudtam meg — megkaptam a kulcsokat s az első kapu kulcsáról másolatot készítettem. Ez igen egyszerű volt s a lakatos mindkettőt már hozta is egy óra múlva. Az eredetit visszaadtam a közvetítőnek azzal, hogy nem kell a lakás.

— Óvatosságból — nehogy a lakáskereső véletlenül háborgassanak — elrejtettem a bejárókat, aztán napbeszéd az egyik emeleti szobából lestem, közbeeső fáktól eltakarva: kik jártak dr. Stuart házába?

— Még a sötétség beállta után is helyemen maradtam, erős látszóval kémelve. Mind egyik betegének arcát szigorúan vizsgálgattam és midőn tapasztaltam, hogy a növekvő sötétség miatt ez mindegyre nehezebben megy, leszálltam az előkertbe és örökdésemet egy, az uttól körülbelül husz

méternyire álló fa ágaira telepedve folytattam.

— Bizonyos időközökben lekusztam őrhelyemről és végignézttem a sikátoron, hova a fogadószoba ablakai nyíltak és elmentem az ösvényig, mely a pázsiton át a személyzeti bejáróhoz vezetett s ahonnan a dolgozószoba nyitott ablakain át be lehetett látni.

— Egy ilyen körutam alkalmával, mikor a bozót egy nyílásán néztem épen keresztül, hallottam benn szólni a telefont Stuart bent volt a szobában, és felelt. Beszédjéből megértettem, hogy egy szomszédos intézetből sürgősen hívták segítségül. Láttam, amint felkapta botját és kalapját, meg kézitáskáját a pamlagról és kiment a szobából. Erre visszatértem az üres ház előtti kertbe.

— Egy ideig senki se mutat-

Félix- gyógyfürdő

szezonnyitó

ünnepély

vasárnap 20-án

Kitűnő jazz és cigányzene a kávéházban

Mindennap tánc

Mérsékelt árak!

Nagyvárad legszebb kiránduló helye

Félix- gyógyfürdő

kozott. Egy rendőr ment lassan végig az uton és bevilágított az általam elfoglalt ház kapuján, aztán lépteinek hangjai elhaltak. Egyszerre egy hatalmas autó közeledő bugását kezdtem hallani. Visszaszorítottam lélegzetemet. A kocsijobbra tőlem befordult az utra, közeledett... és megállt dr. Stuart ajtaja előtt.

— Látszóvemet a sofförre irányítottam.

— A barnabőrű ember volt! Nom d'un nom! Egy nő szállott ki a kocsiból! Prémekbe volt burkolva és így senki se vehetett ki arcvonásait. Felment a lépcsőn és bebocsátották.

— A sofőr hátrafordította az autót a ház melletti sikátorba.

— Izgatottságtól zakatoló szívvel egyik távolabbi kapun keresztül kimentem, átmentem az uton a házi kerti felől ötven méternyire és igen óvatosan járva, visszajöttem a személyzeti bejáróhoz. A pitekonny homály leple alatt aztán előrecsusztam, míg át nem léphettem a pázsitra.

Uj! Gépalourozás Uj!

meghúzás, tamburlozás, szépen, gyorsan és olcsón készül itt Vlahuta (Sat. János-utca 2. sz. alatt) Végh kelmefestő üzletében. 491

Katholikus körben kiállított perzsaszőnyegek, olajfestmények, dísz tárgyak május hó 19-én, szombat délután 4 órákor magánjellegű árverésen, kiállítási áron felül legtöbbet ígérőknek eladtnak.

Tárgyak megtekinthetők péntek reggeltől kezdve.

Rejtélyes gyár,

amelyről senkisésem tud, amely egyetlen éjszaka épült és amely miatt egy egész utca fel van háborodva

Nagyváradon van egy eldugott utca, amelyet kevesen ismernek, amely távol van minden forgalomtól. Nagyvárad egyik legszebb utcája ez, vakmerően ékelődött be a girbegörbe, rendezetlen és piszkos külvárosi mellékutca közé. Hosszú, egyenes, jól kövezett, tisztán tartott utca, tele vadonatúj házakkal, kényelmes lakásokkal és a rossz idő ellenére is illatos és virágos kertekkel.

A Densusiánu (Jókai Mór) utca egyik titkos nevezetessége a városnak, amelyet azonban még a nagyváradiak sem ismernek. Nem is csoda.

Itt professzorok, ügyvédek, nyugdíjasok, újságírók, katonatisztek és nyugalomba vonult kereskedők laknak, gyönyörű angol kertes villákban, nyugodtan, békében és csöndes családi meghittségben.

Itt nincs kávéház, nincs mozi, nincsenek zakatoló gyárak és piszkos, utálatos műhelyek.

Azaz bocsánat, egy van. És éppen arról van szó, most ebben a cikkben. Egyetlen éjszaka a barátságos kis utca kellő közepén egy „gyár” épült, rejtélyes és meg nem magyarázható körülmények között. A Densusiánu (Jókai Mór) utca lakói egyszerre arra ébredtek fel, hogy

hihetetlen, átható bűz terjeng a Densusiánu (Jókai Mór) utca fölött, amely megmérgezi a levegőt és zakatolásával durván és

brutálisan beleharsog a csendbe.

Ennek a gyárnak érdekes története van és emiatt most valósággal föl van háborodva az egész utca. Kellő közepén a kis utcának ugyanis egy Fülöp Izsák nevű ismeretlen egyén

szalámi gyárat épített egy faskamarából, legkezdetlegesebb módon felszerelve, minden biztonsági berendezkedés nélkül és ami a legfontosabb a szomszédok megkérdése nélkül.

Densusiánu (Jókai Mór) utca 9 szám Mandel Jenő tulajdona volt. Ez a „háziur” gondolt egy nagyot és merészet. Bérbeadta a csöndes, magános villának épült házát Fülöp Izsáknak, aki

szalámi gyárat röglőnzött a faskamara helyére.

Tisztán nyereségvágyból tette ezt, mert ő maga olcsóbb lakásba költözött és a gyár, — melyben ő is részes, ezentul sokkal többet jövedelmez.

A gyár azonban teljesen tartatatlan viszonyokat teremtett a Densusiánu (Jókai Mór) utcai villa sorában. A bűz, a szag annyira átható, hogy teljesen kibírhatatlan a közeli lakni.

A mérges legyek százezrei röpöködnek a piszkos szemétdomb körül, amely a ház elé, az utca közepére van telepítve. Feltámadtak a patkányok is, amelyek már 25 esztendővel ezelőtt kipusztultak erről a terület-

ről és a lakóknak közelharcot kell vívni ezekkel az utálatos, ártalmas férgekkel.

Kiderült, hogy Fülöp Izsák ur teliesen önhatalmulag járt el.

Nincs telepengedélye, nincs építkezési engedélye, nem tartották meg a szokásos hatósági szemlét, figyelmen kívül hagy mindenféle egészségügyi szabályokat, annál is inkább, mert hiszen tegnapig a hatóság nem is tudott „ipartelep” létezéséről.

Tegnap azonban a Densusiánu (Jókai Mór) utca lakói összeállottak és hatalmas offenzívát indítottak meg a csendzavaró és egészségtelen üzem ellen.

Nem kevesebb, mint nyolc hatóságnál tették feljelentést a titkos építkezés miatt. Huszonöt aláírással kérvény ment be ma délelőtt a tisztifőorvosi hivatalhoz, a polgármesteri hivatalhoz, a fő-

mérnökhöz, a tűzoltó főparancsnokhoz, a rendőrprefektushoz, a városi előjárósághoz és az ipartestülethez.

A panaszos kérvény elmondja, hogy a telep nemcsak egészségtelen és csendzavaró, hanem a legnagyobb mértékben tűzveszélyes is, mert részint deszkákból épült, részint pedig élükre rakott téglákból. Azonkívül hivatkoztak a törvényre is, amely az ilyen ipartelepek engedélyezését egy előleges helyszíni szemlétől teszi függővé és a szomszédok beleegyezését is megkívánja. Kétségtelen, hogy dr. Egyri György polgármester, dr. Maior László tisztifőorvos, Kőszeghy József főmérnök, Serac Aurél tűzoltó-főparancsnok, Fildán városi előjáró a kérvények kézhezvétele után azonnal intézkedni fognak és a Densusiánu (Jókai Mór) utcában hamarosan helyreállítják a pihenésre vágyó intellektuelek lelki nyugalmát és azt a csendet, amelyért ezek az urak egy külvárosi negyedet választottak ki lakóhelyükkül. Erre annál nagyobb szükség van, mert számos építkezés volt az idén is tervbe véve ezen az utcán, amely most éppen a titkos szalámi-gyár miatt maradt el.

Egy fiatal váradi leány tragédiája

Öngyilkos lett, mert ahhoz akarták adni, akit nem szeretett

Tegnap este 11 órakor telefonon hívták a mentőket a Kaszárnya-utca 2. számú házba. A külvárosi ház egyik egyszerű udvari lakásában

szerelmi bánatában zsíros szódával megmérgezte magát Szűcs Ilona 19 éves leány.

Amikor a mentők kocsija a ház elé érkezett, már percek alatt odasereglettek a szomszédok és a legnagyobb részvétellel beszéltek a szegény Szűcs Ilona szomorú sorsáról.

Alig tudtak utat törni maguknak a mentők és a hatóság emberei végre nagynehezen mégis bejutottak a rosszul világított kis lakásba, ahol az egyik sarokban fejt egy párnára hajtva, tájkéző szájával feküdt az öngyilkos kis munkáslány.

Szűcs Ilona a Carmen cipőgyárnak volt az alkalmazottja. Szőke haja, sudártermetű külvárosi lány, mindenki szerette és nemrégiben aztán egyik iparos meg is kérte a kezét.

Szűcs Ilona hozzátartozóinak erőszakoskodása után nagynehezen kijelentette, hogy hozzá megy feleségül, de azóta alig lehetett ráismerni az addig ragyogó jókedvű, mosolygó arcú lányra. Szűcs Ilona 19 éves fej-

jel nem tudott beletörődni abba, hogy

másé legyen, mint akit szeret, de miután változtatni nem tudott rajta, tegnap este végső elhatározással öngyilkosságot követett el.

A sarki fűszeres boltba vásárolt néhány lejért zsíros szódát, hazament és amikor már lepíhent a háznépe, a pohár vizben feloldott szódát megitta. Szerencsére hamarosan észrevették végzetes tettét és bevittek a Biharmegyei kórházba, ahol most a 12-es számú kórteremben várja a gyógyulását és mint mondotta, — most már szabadulását is attól, akit sohasem szeretett.

Váradi árfolyamok

Pengő	28.50
Csehekrona	4.84
Dollár	163.—
Dinár	2.86
Angol font	797.—
Schilling	23.—
Márka	39.05
Francia frank	6.45
Svájci frank	31.48
Lira	8.62

x Eorul Necunoscut a (Temető)-utcai trafikban Nagyvárad Estilap már 1 órakor kapható.

Egy alakuló lovas-egyesület elakarja venni a Rhédey-kerti sporttelepet

Négyszáz egyesület fog az országban tiltakozni ez ellen a terv ellen — Esetleg minden sport megszünik Váradon

A nagyváradi sport társadalomban óriási riadalom támadt arra a hírre, hogy egy

alakulásban lévő lovas egyesület elakarja venni magának a Rhédey-kerti sporttelepet s ezzel kapcsolatban már meg is tette illetékes helyen a szükséges lépéseket.

A nagyváradi sportklubok kivétel nélkül összefogtak, hogy a lovas egyesület tervét keresztülhúzzák. Tegnap este klubközi értekezletet tartottak a nagyváradi sportegyesületek, amelyen kizárólag ez a kérdés szerepelt. Hangoztatták a felszólalók, hogy úgy jogi szempontból, mint sport szempontból lehetetlen a Rhédey-kerti sporttelep elvétele. Ugyanis a városnak gróf Rhédey Lajos hagyományozta hatalmas parkját annak idején kizárólag embersport céljaira. De meg-

bénítaná a nagyváradi sportéletet azért is ez a terv, mert a Rhédey-kerti telep tréningpályául szolgál, amelyet minden sportegyesület igénybe vesz. A klubközi értekezleten elhatározták, hogy a városi tanács mai ülésén több tanács tag fog felszólalni a sportpálya ügyében és a legközelebbi vasárnap

a NAC—Törekvés mérkőzésen két percre felfüggesztik a meccset és a közönség fölállással fog demonstrálni.

De bevonják a tiltakozásba az összes román sportegyesületeket is. A nagyváradi sportegyesületek el vannak szánva arra is, ha a tiltakozásaik és az országosan megnyilvánuló demonstráció nem vezetne eredményre, úgy Nagyváradon minden embersportot beszüntetnek.

A diktátor parancsára

Rómából jelentik: Az olasz hálókocsitársaság felügyelője, Tito Mezzacapo feleségének egyszerre három gyermeke született. Az örömdetes esemény kapcsán Mezzacapo levelet írt a római *Messaggero* című lap szerkesztőségének.

— Ezennel tudomására hozom a tisztelt szerkesztőségnek — kezdődik a levél — és a szerkesztőség útján a mi hatalmas urunknak, Mussolininek, hogy a feleségem három gyermekkel ajándékozott meg. Azelőtt, a régi liberális világban a a hármasszülés a ritkaságok közé tartozott. Mióta azonban a mi halhatatlan Ducenk kiadta a parancsot, hogy szaporodjunk, a hármasszülés napirenden van.

A boldog apa rámutatott arra, hogy a felesége már nyolc gyermeknek adott életet. A nyolc gyermek egyenkint jelentkezett, az utolsó három azonban egyszerre.

— Ezt nem lehet másképpen megmagyarázni — folytatja — minthogy én nemcsak szellemben vagyok fascista, hanem a véremben is. Csak az bánt, hogy az újszülöttek leányok, s így nem mehetnek majd a harc-térre, ha megharsan a kürt. Mindegy, azért én már most követelem, hogy írják be mind a hármat a *Ciccole Italiane*-be (a fascista leányszervezetbe).

Mezzacapo annak a reményének ad kifejezést, hogy a diktátor parancsára tovább fog szaporodni a családja.

— Hiszen az én feleségem még mindössze csak 33 éves, — úgymond — így tehát Isten segítségével egy kis századot ki fogunk tudni állítani. A feleségemnek különben még nagy érdeme, hogy a hármasszüléssel éppen a születésnapomon ajándékozott meg engem. Éljen Olaszország, éljen a diktátor, éljen a család!

A levél megjelenése után a kiváló fascista apa pénzjutalmat kapott.

Varrónők figyelmébe!

A nyári divatlapjaidonságok megérkeztek

Astra
Chic Parfait
Paris Chic
Paris Album
Saison Parisien
Splendid
La Parisie stb. stb.

Kapható a
Hegedűs Hirlapírodában
ORADEA

Bőröndöket, akta- és iskolatáskákat

gyári árban árusítunk

Bőröndgyár

Oradea, Cuza Voda Szacsavay-u 18
Minden szakmába vágó javításokat olcsón eszközöl.

147-1

Mi újság?

A frontharcosok és a tartalékos tisztek részvesznek a hősök napján tartandó felvonuláson

A nagyváradai frontharcosok egyesülete a következő felhívást adta ki:

A hadirokkant egyesület tagjai, az Erdélyi Onkéntesek, a tartalékos tisztek és a volt frontharcosok felkéretnek, hogy a hősök napján, május 24-én délután 9 órakor jelenjenek meg a királyi Tábla épülete előtt. Itt két oszlopba fognak sorakozni, amely közül az egyik a görög-keleti katedrális elé vonul és

részvesz a Rulikovszky temetőbe induló felvonulásban. A másik csoport a görög katolikus székesegyházhoz megy és innen az olasz-i temetőbe fog kivonulni.

Mindegyik csoport előtt jelenyképen egy-egy koszorút fognak vinni.

A frontharcosok egyesületének nagyváradai körzete külön is felkéri tagjait, hogy vegyenek részt ezen az ünnepségen.

Időjárás

A hőmérséklet Nagyváradon:

Tegnap délután 12 órakor 22 C.

Tegnap este 8 órakor 17 C.

Ma reggel 8 órakor 18 C.

Határozottan enyhülő tendenciával a hőmérséklet emelkedéssel ajándékozott meg bennünket a legutolsó júszonnegy óra. A nagy depressziós hullám utolsó etapjait éljük át és igen valószínű, hogy a hetek óta tartó nyugati vihar lassanként északkelet felé vonul. Ennek folytán ma már az összes időjárások sokkal optimistábbak és határozottan derült időjárással kecsegtetnek bennünket.

Mindez nem jelenti azt, hogy néhány kisebb-rövidebb ideig tartó zápor néha ne juttassa eszünkbe, hogy a normális időjárási viszonyok még mindig nem állottak helyre.

A budapesti meteorologiai intézet jóslata:

Változó, nagyjából derült, fokozatos hőemelkedés.

Két vendégszínész a Dollyban

Tegnap este két vendéggel tűzte műsorára a színház a *Dolly* című operettet. Az egyik már régi ismerős volt, Misoga László, a kitűnő komikus, aki ez alkalommal is megmutatta, hogy hiánycikk megvan benne azok a képességek, amelyek a közönség szórakoztatására alkalmasak. Kitűnő színész Misoga, aki egyéni eszközökkel dolgozik és táncban olyan páratlan komikumot tud belevinni, amellyel csak a külföld nagy tánc equilibriumistái operálnak. Nagy sikere volt Misoga Lászlónak, akivel a közönség nem győzött eleget ismételtetni. A másik vendége a színháznak Solti Böske volt. Solti Böske ez volt a debütje. Fialtal színésznő még a bemutatkozó hölgy, azonban fogvatékos-ságai számlájára legkevesebb ez a fiatalság róható. Az akaraton kívül semmi sem indokolja, hogy Solti Böske a színésznői pályára lépjen.

* Dr Kecskeméti Lipót főrabbi 20-án, vasárnap délután pontosan 11 órai kezdettel tartja meg előadását a Kereskedelmi Csarnok nagytermében. Belépődíj nincs. Az előadást rendező kulturbizottság a város zsidóságát ezúton hívja meg.

* A rendőrség fája. A nagyváradai rendőrprefektúra gazdasági hivatala árlejtsést hirdet 50.000 lej értékű tűzifa szállítására a prefektúra részére. A zárt ajánlatok június 18-ig nyújtandók be a rendőrprefektúra I. emelet 16. sz. szobájába. A tűzifa a rendőrség udvarára szállítandó és a vételárat a fát átvétele után azonnal és készpénzben kifizetik. A részletes feltételek a gazdasági hivatal I. emelet 16. sz. szobájában tudhatók meg.

* A nagyváradai és biharmegyei kisháziállattenyésztők egyesülete értesíti tagjait, hogy minden vasárnapon és ünnepnapon reggel 7 órától déli 1 óráig a Nagypiac tér, Nic. Jorga (Zöldfa-u.) és Saguna (Kapucinus)-utcai részén kisháziállat vásár folyó hó 20-án, vasárnap délután lesz megtartva. Az egyesület felkéri tagjait, hogy minél nagyobb számban hozza fel az eladásra szánt kisháziállatokat. A kisháziállat tenyésztők egyesülete felhívja figyelmét az érdeklődőknek ezekre a kisháziállat vásárookra, ahol eladásra kerülnek első tenyésztői kezéből a belföldi és a külföldről importált fajbaromfiak, fajtalamók, fajtanyulak, nemeskanárik stb. és ezeknek leszármazottai.

* Munkáshírek. Az amszterdami irányú börmunkás cso-

port felkéri munkanélküli tagjait, hogy munkaközvetítő célijából a csoport helyiségében (Pável-u.) 21. minden este 7 órakor jelentkezzenek.

* Egy látogatás a Hegedűs Hirlapíroda Zeneműosztályában meggyőzi Önt, hogy minden kottát olcsó árban megkap és hogy legfigyelmesebb kiszolgálásban részesül.

* A „Nagyvárad E. Ilap Budapestben állandóan olvasható a Park Szálloda kávéházában. VIII. Baross-tér 10.

* Kottát már 10 lejtől kaphat nálunk. Hegedűs Hirlapíroda zeneműosztálya.

* Amerikai kotta újdonságok érkeztek a Hegedűs Hirlapíroda zeneműosztályába.

Repülőnapot tartottak Budapesten

— Az Estilap eredeti távirata —

Budapestről jelentik: Tegnap tartották meg a háború utáni első magyar repülőnapot, amelyen a Műgyeteni Sportrepülőklub és a szombathelyi repülőiskola vettek részt.

Huszezer főnyi közönség gyönyörködött a pilóták rendkívüli bámulatos mutatványában, akik a legnehezebb levegőben artista mutatványokat produkáltak.

Orsó, bukfcnc, dugóhuz repülés és léggömb üldözés szerepeltek a látványosságban, amely egész nap tartott. Husz gép vett részt repülőnap mutatványában mind a husz aeroplán magyar gyártmány.

Érdekes, hogy

az egyetlen idegen repülőgép, amely Budapest fölé fölszállt és mutatványokat végzett, Harmsworth lord hatalmas, ezerkétszáz lóerős, három propelleres husz személyes gépe volt.

Harmsworth lord repülőgépe Budapestről nevezte el. A mutatványozók között résztvette Horthy kormányzó fia is. Albrecht főherceg, akik mint pilóták szintén végcsináltak az összes produkciókat.

Kézimunka sablonokat, tervezést

mint a szerinti nagyításokat, rajzokat, előnyomást, ajour-éndü géphimzést, a szakba vágó minden munkát és anyagokat legutányosabban szerezheti be a

„Carry”

Kézimunka és fehérnemű szalonban

Oradea, Teatrului (Színház)-u. 4

Videki vevők megrendelését azonnal elintézzük.

Josefine Baker pöre Nagyváradon Fischer Ernő impresszárió ellen Háromezer dollár kártérítést követel

Josephine Baker, a világhírű párisi táncosnő, aki most Pesten forgatja briliánsoktól tűnő, fekete barna utcai körül az éjszakák javíthatatlan bolondjait, most pattan ki, Nagyváradon is produkálni akarta exotikus művészetét.

A szép Josephine budapesti vendégszereplése után cseh-szlovákiai és erdélyi turnéra készült és a nagyváradi, aradi és kolozsvári fellépésekre vonatkozóan egy Fischer Ernő nevű impresszárióval, vagy amint ő magát nevezi, művészeti vállalkozóval kötött megállapodást. Minden kiderül abból a megkeresésből, amit a művésznő nevében dr. Káldor Simon budapesti ügyvéd útján Baker menedzsere Pepito Abbotino intézett dr. Fényes Samu és dr. Pelle György nagyváradi ügyvédek irodájához.

Fischer Ernő úr — mondta a levél, — aki az üzleti nyomtatványain és névjegyein feltüntetett cím szerint Nagyváradon, Avram Jancu (Kossuth)-utca 134. szám alatt lakik, a vendégszereplésre csak nagy erőfeszítések után birta rá a művésznőt. A tárgyalások öt napig tartottak és ezalatt Fischer úr Josephine Baker fényűző vendégszeretettel élveztte és rokonszenvébe férköztette a művésznőnek. Így törénthetett, hogy három erdélyi városra nézve egy-egy fellépést vállalt esti 1000 dollár honoráriumért, s most már turnéját teljesen a szerződés alapján rendezte be. Fischer úr azonban e hó 2-án Zágrábból kelt táviratában értesíti a művésznőt, hogy a szerződést felbontja, mert nem áll módjában az előadásokat megtartani. Josephine Baker programjának illetéket kényszerű megváltoztatása igen súlyos anyagi kárt eredményez, miért is a szerződés érvényéhez ragaszkodva a kikötött 3000 dollárt követeli.

A megkereséshez meghatalmazást is mellékeltek a kereset megindításához. Megállapították, hogy a párisi táncosnő szélhámossá válott. Eltekintve attól, hogy teljesen hamis lakáscímet jelentett,

Nagyváradon senki nem ismer Fischer Ernő nevű művészeti vállalkozót és sem a Hegedüs

Hirlapiroda, a nagyváradi nevezetes koncertek rendezője, sem a hatóság nem tud arról, hogy Josephine Baker Nagyváradra készül. Miután valószínű, hogy a szélhámossá a táncosnőt egyébként is megkárosította, dr. Pelle György a kinyomozott adatokról értesítette budapesti megbízóját.

Viharosnak ígérkezik a városi tanács délutáni ülése

A Kereskedelmi Csarnok felhívása a tanács tagjaihoz

Egry Gergely dr. polgármester ma délután 4 órára hívta össze a város nagytanácsát, hogy a hosszas tárgyalások után végre döntsene a városi taxák sorsa felől. A tanácsülésen azonkívül más rendkívül érdekes ügy is szerepel.

Egry dr. polgármester a Cumentulban megjelent támadásokkal kapcsolatosan

napirend előtt kíván nyilatkozni. Hir szerint ebben az ügyben úgy az állandó választmány, mint a tanács tagjai részéről is 15-16 fős szószólás fog elhangzani. — Ugyancsak főlszólat napirend előtt Szántó Dezső dr. is.

Lapzártakor kapjuk a Kereskedelmi Csarnok utján a következő közleményt:

— A legnagyobb mértékben meglepett bennünket a ma reggeli lapoknak az a közleménye, hogy a város nagytanácsa ma délután tárgyalja a tarifákat s ezzel megszegi tegnapi megállapodásunkat. Miután Benedek Aladár, a pénzügyi osztály főnöke csak a délutáni folyamán értesített bennünket telefonon, a tegnapi megállapodás felbontásáról, a nagyváradi Kereskedelmi Csarnok, az Ipar-terület és a Gyáriparosok

országos szövetsége az Estilap útján hívja föl az összes érdekelteket, hogy a kereskedők és iparosok egzisztenciális érdekeinek megvédésére a tanács összes tagjai jelenjenek meg a mai ülésen és a legerélyesebben foglaljanak állást minden olyan kísérlet ellen, amely

az amugy is ezernyi terhek alatt roskadozó városi kereskedelem és ipar helyzetét egy ilyen újabb súlyos teherrel akarná lehetetlenné tenni. A tanácsnak egyes tagjai az ülés előtt mindenkinek megfogadják adni a szükséges információkat.

Harmsworth lord előtt

a magyarok megverték az angol csapatot

Budapest—Blacborn Rovers 3 : 2 (2 : 1)

Budapestről jelentik: A budapesti profi kombinált és a londoni Blacborn Rovers mérkőzésen a magyarok lámpalázzal játszottak, miután ezen a mérkőzésen program szerint meg kellett jelennie Harmsworth lordnak is. Az ötödik percben Michell angol áttörte a magyar védelmet és gólt lőtt. Utána a magyarok belefeküdtek a játékbá. Amikor a tizedik percben megérkezett a pályára lord Harmsworth, a közönség frenetikus éljenzésbe tört ki és a játék pár percre megállt. A játékosok a lordot háromszoros huj-huj, hajrá! kiáltással üdvözltek. Ebben a percben a magyar csatársor fergeteges lerohanás után Turai egyenlített. A harmincadik percben

Kohut remek fejeléssel megszerezte a vezetést. Félidő végén az angolok két kornert értek el, azonban eredménytelenül.

A második félidő második percében a magyar csatársor türeményesen lefutott és pillanatok alatt végigszaladt, úgy, hogy a labda végül védhetetlenül az angolok hálójába került. A huszonnegyedik percben Mac Lean kavarodásban közlő gólt lőtt, majd az angolok igyekeztek erőszakosan egyenlítani, de sikertelenül.

A török-magyar válogatott mérkőzés

4:1 (3:0) eredménnyel végződött

Budapestről jelentik: A török-magyar válogatott nemzetközi mérkőzés az MTK pályán játszódott le. Bíró Csajárv (Szabadka) volt. A meccset harmincöt ezer néző nézte végig.

Mindjárt a mérkőzés kezdetén kitűnt, hogy a törökök stílusosan futballoznak, különösen a csatársor, a közvetlen védelem, azonban s a alfi-sor sokszor kihagyó, kiforratlan játékot produkált. A gólokat a kilencedik percben Bihami, a harmincötödikben Jakube, a negyvenharmadikban Konyor lőtték. A második félidőben a magyarok intenzitása alábbhagyott, azonban így is a második percben Konyor gólt lőtt. Azután Szabó ofseadból dolgozott, amit a bíró nem ítélt meg. A huszonhatodik percben a magyar védelem hibájából a török Alaydin lőtte be a stambuli csapat egyetlen gólját.

A Leitner Márton-cég feljelentette egy régi alkalmazottját sorozatos lopásokért

Rendkívül bonyolultnak látszó sorozatos lopások ügyében vezette be a nyomozást ma délelőtt a nagyváradi államrendőrség bünygyi osztálya. A főjelentést az egész Erdélyben ismert

Leitner Márton és fia, Jorga Miklós (Zöldfa) utcai hatalmas áruház tette meg. A Leitner cégnél már húzamosabb idő óta tapasztalták, hogy az áruaktárból végszövetek, selymek, vásznak és egyéb árucikkek tűnnek el titokzatos módon.

A cég először házi nyomozással próbált eredményt elérni és amikor már kellő bizonyítékok

állottak rendelkezésére, az egyik lopás alkalmával tettenérték a cég egyik régi alkalmazottját. Miután az illető beismerésben volt, a Leitner-cég megtette ellene a bünygyi feljelentést az államrendőrségnél. A rendőri nyomozás most azt akarja tisztázni, hogy a hűtlen alkalmazott miként értékesítette az áruházból rendszeresen elhordott árukat és már a nyomozás első óráiban sikerült az orgazda személyét is megállapítani.

A rendőrség egyelőre nem ad ki információkat, mert várja a nyomozás teljes lefolytatását.

BERLITZ

Angol nyelvtan
Francia nyelvtan
Német nyelvtan

Hallatlan olcsó árban 135.— lei
Kapható a Hegedüs Hirlapiroda könyvosztályában

A zöld-fehérek és a piros-fekelék ismét mint nagy riválisok találkoznak

Teljesen nyílt a vasárnapi NAC - Törekvés bajnoki mérkőzés — Rekord közönség várható

Az izgalmak lázmérője napok óta a forrpontot mutatja. A nagyváradai sportvilágban a Nac—Törekvés bajnoki köré összpontosult minden érdeklődés olyannyira, hogy a váradai futballsport nagy eseménye, a társadalom legszélesebb rétegéből von el újabb tömegeket. A térhódítás mellett visszaszerz sok olyan régi sportembert, ki az utóbbi időben eltávolodott a labdarugósporttól. A rendező egyesület mindent elkövet, hogy a mérkőzés a legnagyobb rendben és csendben folyjon le. Miattal visszaakarja szerezni a hölgyközönséget és azokat a meccslátogatókat, kik azért hanyagolták el kedvenc sportjukat, mert megunták a hétről-hétre ismétlődő botrányokat. Ujra elmondhatjuk majd, hogy „pompázott a pálya a sok színes és szép női toalettől. Mert reméljük, úgy a vasárnapi mérkőzésen, mint jövőbeli ismét viszontlátjuk a sport-lédyket.”

S most térünk egy kicsit a mérkőzés méltatására. A sorolás szeszélye úgy hozta magával, hogy — a bajnokság mindenkorai főeseménye — a Nac—Törekvés legyen, egyúttal a bajnokság döntője. Hiába disztünk fel más mérkőzéseket a legnagyobb eseményt illető elnevezéssel, az igazi derby és szenzáció mégis csak a Nac—Törekvés mérkőzés marad.

A bajnokságot momentán a Törekvés tartja a kezében, de a Nac — nagy lelkesedéssel kicsavarhatja belőle. Melyik lesz a jobb, melyik az erősebb, melyik a győzelem, azt tudni nem lehet előre, csak annyit lehet, hogy

nagy küzdelmet fog vívni a két örök rivális s hogy a siker, a bajnoki pontokat esetleg a bajnokságot olcsón nem fogja megszerezni sem az egyik sem a másik.

Mindakét csapat egész héten komoly és szorgalmas munkát végzett. Mintha a játékosok magukba szálltak volna, kedd óta nem lehetett a vasárnapi küzdelem résztvevőiből egyet sem látni a késő esti órákban az utcákon. Mindegyik vigyáz a maga kondíciójára.

Ami a közönséget illeti, a szakértők szerint olyan rekordszámra lehet számítani, mint amilyen a MTK—NAC óta nem volt váradai pályán.

A rendezőségnek nagyon kell vigyázni és a rendelkezésükre álló rendőrökkel együtt minden esetben a legszigorubbant kell eljárni.

A mérkőzést — az őszi forduló bírja — Balogh János vezeti.

Az összeállításokat holnap számunkban közöljük.

○ A váradai középiskolák tornaversenye. Hirt adtunk arról

a nagyszabású eseményről, mely vasárnap délután fog lezajlani a Rhédey-kerti sporttelepen. 3 órai kezdettel. A verseny nem csinál konkurrenciát a Nac—Törekvés mérkőzésnek, mert legkésőbb 6 órára vége lesz és a közönség még átmehet a Károly pályára. A védnökséget Economu tábornok, a helyőrség parancsnoka vállalta el. A győztesek bajnoki címet nyernek. A díjakat dr. Egry Gergelyné fogja kiosztani. A verseny előmunkálataiban Lehoczki József tanár gigászi munkát fejt ki. Az ő neve garancia arra, hogy a verseny a lehető legimpozánsabb keretek közt fog lefolyni. Az atlétikai és torna számok után a Kereskedelmi iskola és a Goidu lyceum válogatott futball-csapatjai csapnak össze. Részletes programot holnap számunkban közölünk.

○ A Birák bizottságának hivatalos közleményei. A vasárnapi bajnoki és barátságos mérkőzéseket a következő bírók vezetik: Nac—Törekvés, Károly-pálya, bajnoki: Balogh János. Határbírák: Popp és Schmiedt. Nac—Törekvés ifjúsági bajnoki, Károly-pálya, délután 9 óra: Steiner Henrik. Nac 1-b—Törekvés 1-b szövetségi díjmérkőzés. Ugyanott 11 óra: Popp Jenő. Makkabea—Egyetértés barátságos. Ugyanott délután 3 óra: Glück Miklós. Határbírák: Eilender, Fülöp. Titkári hivatal.

Megkezdődtek az amsterdami Olimpiai játékok.

— Az Estilap eredeti távirata —
(Az Estilap eredeti távirata.)
Amsterdamból jelentik: Tegnap délután kezdődtek meg Hockey mérkőzésekkel az 1928. évi Olimpiai játékok. A küzdelmek során Hollandia 5:0-ra verte Franciaországot. Dánia Svájcot 2:1-re és India Ausztriát pedig 6:0-ra.

Külföldi futball eredmények.

— Budapesti tud. távirata —
(Budapesti tudósítónk távirata)
Bécsből jelentik: Slovan—W. Sc. 1:1 (1:0.)

Wien—Hertha 3:1 (1:1.)

Kassa—Északmagyarország, Amatőr—Kassai Amatőr 7:0, (1:0.)

APRÓHIRDETÉSEK

LEVELEZÉS

Műköszörüs üzletemet Vlahuța (Szt János)-utca 30. alá helyeztem. Koller Károly. 433

LAKÁS

TOBB csinos egy ágyas butorozott szoba, központban azonnalra, világítás és takarítással együtt, havi 1500 leiért kiadó. Bővebbet a „Metropol” szálloda portásánál. 3950

Különbejárati udvari szoba Bul. Regele Ferdinand 14. sz. alatt kiadó. földsz. balra érkeznél, u. 4—7. 447

Egy szoba, előszoba, fürdőszobás, konyha, speizos lakás kiadó. Keresek 1, 2, 3, 4 szobás lakást azonnalra, augusztusra, magán, bérházak kedvező feltételekkel Balázsne utóda Nic. Iorga (Zöldfa)-utca 21. sz. fél 10-től 1-ig. 3712

Kiadó egy szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló lakás magános házaspárnak. Andrei Muresanu (Szigligeti)-utca 11. 463

ALKALMAZÁS

Fodrász segéd, jó munkás azonnal felvétetik Bajlay, Tache Ionescu (Körös)-u. 3. 454

Perfekt német íz. leány gyermekhez ajánlkozik, Corvina Piața Unirii (Szent László)-tér 10. 460

Kelim-munkához kontürozót keresek, Vadasné Cantemir (Beőthv. Ő.)-utca 34. 459

Keresek egy intelligens, lehetőleg német nyelvű bíró urinót házvezetőnőnek. Dr. Roxin György ügyvéd Alea Principesa Elena 6. 458

Jól főző mindenest azonnalra felvétetik Beér Iosif Vulcan (Nagy Sándor)-u. 17. 462

Ragasztó lányokat felvesz Sláger-film Printul Carol (Károly főherceg)-utca 10. 457

Szőnyeg, linoleum, függöny, hencsertakarók és ágygarnitúrák legolcsóbb beszerzési forrása
Futószőnyegek már 60 leitől kaphatók 366

Halmos és Márton
linoleum és szőnyeg-üzletében
Lloydal szemben

Hencserek részletre Mansberger kárpitosnál, Reg. Ferdinand 17

Szőrmebundákat, szőnyeget, ruhákat

molykár elleni megóvásra

teljes érték biztosítás mellett elvállal
LEICHNER
szücsmeister, Episc. Ciorogariu (Uri)-utca 4. sz. a.

ADÁS-VÉTEL

Eladó egy gyönyörű rokokó konzol-tükör. Cim a Hegedüs Hirlapirodában. 246

Egy szép saroktelek a Pray Gy. utca folytatásában (Erzsébet liget-utca) eladó. Értekezhetni Eroul Necunoscut (Temető-utca) 30. sz. Ny. 452

Teljesen új gyermekkosci, nem használt, eladó. Cim a Hegedüs Hirlapirodában. 452

Mikszáth Kálmán: Lohinai fű, M. Dell: Gyémántfűlkő, Balzac: De Langeais hercegasszony című könyveket megvételre keresem. Cim a Hegedüs Hirlapirodában. 387

Csípőfűző, melltartó legújabb fazonban, haskötő, harisnyatartók legolcsóbban Rosenzweig Rózánál Cosbuc (Szalárdi)-u. 9. és Reg. Ferdinand 2. 461

Zeiss-Tessar 10X15 fényképező gép olcsón eladó. Cim a kiadóban. 464

Kétlakásos házat vennék. Ajánlatokat „Kertesház” jelígre kiadók. 465

PÉNZKÖLCSÖN

PÉNZKÖLCSÖNT nyújt kézi ledezetre egyezer leitől kezdődőleg. Háztulajdonosok Bankja, Delavrancea (Ritoók Zsigmond)-utca 2. 3709

**Fest. 2 nap alatt
Tisztít
Kalinovcsán
a Sas alatt
Mos. 3816 Vasal**

Megjelent a
Hermes
nyári vasúli menetrend

Kapható
a Hegedüs Hirlapirodában

x Megjelent a Hegedüs Kölcsonkönyvtár új katalógusa.

Mindenféle festést vállalom. Előnyomdák részére sablont készítek. Str. Caragiale (Nyárfa)-u. 8.

Sonnenfeld Adolf-nyomda r. l.

Friss negatív és pozitív

fénymásoló papír

érkezett a SONNENFELD-papíráruházba Mária királyné-tér